

Via hun kamers tonen jongeren hun identiteit

Outsideinsideout van Theatergroep Degasten is een kunstproject over wat het met je identiteit doet als je leefomgeving plots tot vier muren beperkt wordt.

Door onze medewerker **Marijn Lems**

Elike Roovers (49), co-artistiek leider en medeoprichter van theatergroep Degasten, is een theatermaker die houdt van een directe aanpak. „We zijn in 2003 ontstaan onder de vleugels van Theater Rast, nadat de gemeente Amsterdam ons had gevraagd om te onderzoeken hoe we cultuur naar jongeren in Stadsdeel West zouden kunnen brengen. Ik ben toen de straat opgegaan om met hangjongeren te praten over of ze mee wilden werken aan een bewerking van *Wachten op Godot* - ik dacht, dat stuk van Samuel Beckett gaat over hangen, dus ik ga dat maken met experts op dat gebied.”

Vanaf 2013 sloeg Roovers de handen ineen met Rutger Esajas en Farnoosh Farnia om Jong Rast te verzelfstandigen. Onder de nieuwe naam Degasten kwam het collectief op eigen benen te staan. Inmiddels heeft de organisatie twee productiegroepen, vijf studiegroepen en een educatie-afdeling. Roovers: „Onze

visie was altijd al gericht op de emancipatoire werking die kunst kan hebben voor jongeren die zich door de maatschappij niet gehoord voelen, en om die jonge mensen uiteindelijk een plek in de kunstwereld te laten overerven.”

Afhaalvoorstelling

Een van de vaste samenwerkingspartners van Degasten is zorgaanbieder Cordaan, met wie de theatergroep van 2018 tot 2020 het project *Breken* opzette. Madelon van Riel, projectleider programma kunst en cultuur bij Cordaan, was de spil tussen Degasten en Lebelles, de theaterwerkplaats van

Deze periode trekt zware wissels op de geestelijke gezondheid van jongeren

Cordaan voor mensen met een verstandelijke beperking. „Het project richtte zich op kwetsbaarheid, en je kwetsbaar durven opstellen”, vertelt Van Riel. „Onze deelnemers en spelers van Degasten stonden samen op de vloer en dat resulteerde in vier verschillende voorstellingen. Juist de open, improviserende insteek van Degasten sluit goed aan bij de jonge-

ren met wie wij werken - ze laten het vanuit de leefwereld van de jongeren zelf komen.”

Het thema van het nieuwste project *Outsideinsideout*, waarvan de resultaten deze week te zien zijn, was al bedacht voordat de coronacrisis losbarstte, maar werd alleen maar relevanter toen alles dichtging. Roovers: „We kwamen allemaal thuis terecht en de nadruk in ieders leven kwam daarmee sterk te liggen op wat je thuis is en welke identiteit dat met zich meebrengt, zeker als de buitenwereld bijna helemaal wegvalt. En specifiek voor jongeren: die bevinden zich sowieso al in een levensfase waarin het contrast tussen de vrijheid die ze willen en de regels die ze moeten naleven flink kan schuren, dus binnen zo'n crisis wordt dat nog veel erger.”

De coronacrisis vereiste ook creativiteit omtrent de presentatievormen van het project: een zaalvoorstelling was gezien de veelvuldige lockdowns geen optie. Uiteindelijk kwamen de makers uit op een website (met onder meer een reeks fotoportretten, briefwisselingen tussen jongeren en een podcast), een 'afhaalvoorstelling' in de vorm van magazine *zine*, en een maquette-expositie. Daarnaast is de performance *Not not included* te zien. Deze is onderdeel van het project *Nomad*, een groep onder de vleugels van Degasten die vooral uit statushouders bestaat. *Nomad* richt zich in de voorstelling op vragen rond in- en exclusie: wanneer hoor je ergens bij? Wat betekent het om een 'wij' te zijn, en wie zijn dan 'zij'? Het publiek kan de performance als livestream online bekijken, maar ook live ervaren door een tijdslot te boeken op De Dam.

Enorme variatie

In Frascati Theater is een maquette-installatie van theatermaker Gerbrand Bos te zien - op basis van ontmoetingen met jongeren in de Rijks Justitiële Jeugdinstelling De Hartelborgt bracht hij hun kamers in beeld. In Frascati staan de maquettes opgesteld in de vorm van een expositie, waardoor je de ruimte krijgt om rustig de verschillende kamers te bekijken.

Magazine *zine* houdt het midden tussen een tijdschrift en een punkversie van een koffietafelboek, en mag door de bezoeker mee naar huis worden genomen. Het werd samengesteld door jongeren (uit onder meer zorginstellingen en AZC's) en studenten van de docentopleiding van de Academie voor Theater en Dans. Eenzaamheid en de zoektocht naar connectie zijn vaak terugkerend thema's. Van Riel: „Deze periode trekt een zware wissel op de geestelijke gezondheid van jongeren. Ook in een zorgtraject kan kunst uitkomst bieden, omdat het cliënten een stem geeft.”

Outsideinsideout. Theater Degasten. Van 25 t/m 29 januari. Inl: theaterdegasten.nl

FOTO GERBRAND BOS

Onderdeel van de maquette-installatie van kunstproject **Outsideinsideout**.